

СТАНОВИЩЕ

за труда на **Виолета Константинова Манолова**

от Историческия факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“,
катедра „Стара история, тракология и средновековна история“, на тема
**„Езикови и религиозни малцинства в Южна Италия и Сицилия под
властта на нормани и Щауфени ср. XI – ср. XIII в.“** (Научен ръководител:
доц. д-р Александър Николов) – дисертация за присъждане на **образователна
и научна степен „доктор“**

Дисертационният труд на Виолета Манолова е посветен на безспорно интересен период в историята на Източното Средиземноморие и добре се вписва в поредицата добре написани и впоследствие успешно защитени дисертационни трудове, създадени под научното ръководство на колежата доц. Александър Николов. Връщайки се на конкретния научен труд, обект на настоящото становище, освен с добре избраната тема, той изпъква и с добрата си структура с оглед на изискванията, поставени в Закона за развитие на академичния състав в Република България. А именно – да представи уменията на своя автор да разработва значими научни проблеми със съответната научна методология, да познава съществените исторически източници на информация и научни съчинения по темата и да ги анализира и използва по правилата на научното дирене. Всичко това – без да влизам в подробности – е налице в дисертационния труд на Виолета Манолова.

Както и дисертантката недвусмислено посочва, темата за Сицилия по времето на прехода на региона от сферата на влияние на Източното Средиземноморие

към тази на западноевропейското е много разработвана и въпреки това съдържа потенциал за бъдещи изследвания. Поради това тя (Манолова) се е заела да положи едни добри основи за бъдещи български изследвания по тази тема – нещо, което е само косвено правено досега в трудовете на класици като Златарски и Мутафчиев и учени от по-сетнешните поколения като Иван Божилов и Красимира Гагова. И още сега държа да посоча, че приемам като изпълнена основна цел на дисертацията създаването на тази панорамна картина на общественно-политическия и културно-конфесионалния живот на Сицилия и прилежащите земи през XI – XIII в. И като основен принос на дисертантката Виолета Манолова. Скъмността при самоизтъкването на приносите на дисертационния труд е друго нейно качество, макар и пренебрежимо за много от *героите* на нашето време.

Излишно е да посочвам, че преминаването през писмени източници на византийски гръцки, латински, арабски и еврейски, през море от литература на основните съвременни езици на науката (макар и не малко от основните съчинения да са качени в интернет) би било истинско предизвикателство не само за начинаещия учен. Не по-сложно е за младия човек да прецени кои от тези съчинения да представи, по кои от спорните въпроси в тях да вземе отношение и т.н. И в това отношение дисертантката е била очевидно добре посъветвана от своя научен ръководител, но е показала и необходимата степен на научна зрялост при писането.

Има разбира се и някои детайли, които предизвикват възражения от различен характер – като правописа на гръцките имена и фрази, като изписването с малка буква на имена като ибн ал-Тумна или ал-Нуайри. Искам веднага да отбележа, че това не омаловажава успеха на Манолова да представи в много приличен и близък до оригиналното произнасяне вид множество други имена и понятия от различните конфесионални и етнически общности, изпъстрящи сицилианската действителност през периода XI – XIII в.

По-скоро недоумение у мен предизвика факта, че илюстративният материал – в това число четири карти и една диаграма – е наречен приложения и е разположен в края на дисертационния труд, а не там, където според мен му е мястото и където би бил от много по-голяма полза за читателя – към съответните места от изложението. Да не говорим, че втъкаването им в основния текст би позволило и съответния авторов анализ, на който докторантката без съмнение е способна. По повод на картите и диаграмата искам да изкажа и разочарованието си, че те не са представени поне в „побългарен“ вид по отношение на надписите – нещо, което не би отнело повече от ден.

В заключение трябва да отбележа, че авторефератът отговаря на изискванията на Закона и на съответния правилник за неговото приложение. Налице са и две публикации по темата, които биха били приети и във всяко от реномираните български специализирани издания. И тъй като не намирам в работата никакви сериозни пропуски, необосновани твърдения или недостатъци, смятам да премина към окончателното формулиране на положителното впечатление, което остави у мен дисертационният труд на докторантката Виолета Константинова Манолова на тема „Езикови и религиозни малцинства в Южна Италия и Сицилия под властта на нормани и Щауфени ср. XI – ср. XIII в.“ Въз основа на всичко казано от мен смятам да гласувам ЗА присъждането на докторантката на образователната и научна степен „доктор“.

София, 4 май 2018 г.

проф. дин Илия Г. Илиев